

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER	7
TABLoların LİSTESİ	13
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	19

BİRİNCİ BÖLÜM

TİCARİ DAVANIN TARİHİ GELİŞİM SÜRECİ VE TİCARİ DAVADA GÖREV

I. Tarihsel Süreç	23
A. Genel Olarak	23
B. Alman Ticaret Hukuku'ndaki Gelişmeler	25
C. Türk Hukuku	26
1. Cumhuriyet öncesi dönem	26
2. Cumhuriyet sonrası dönem	30
a) 865 sayılı Ticaret Kanunu	30
b) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu	31
c) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu	32
II. Ticaret Hukuku Sistemleri	33
A. Sübjektif Sistem	33
B. Objektif Sistem	34
C. Modern Sistem	35
III. Ticari Dava Kavramı	35
A. Genel Olarak Ticari Dava	35
B. Ticaret Mahkemelerinin Görev Sahasına Giren Her Davanın Ticari Dava Olarak Kabul Edilmesi Sorunu	36

IV. Ticaret ve Ticari Dava Ayırışması.....	38
A. Ticaret Hukuku.....	38
1. Genel olarak	38
2. Ticaret hukukunun medeni hukuk ve borçlar hukukuyla ilişkisi.....	39
B. Ticaret Hukuku ve Ekonomi Hukuku İlişkisi	40
1. Ekonomi hukuku.....	40
2. Ticaret hukuku ve ekonomi hukuku ilişkisi.....	41
C. Ticari iş.....	42
1. TTK m. 3'te düzenlenen ticari işler	43
a) TTK'da düzenlenen hususlar	43
b) Ticari işletmeyi ilgilendiren işlem ve fiiller	44
2. TTK m. 19 uyarınca ticari iş karinesi	45
a) Tacirin borçlarının ticari olması.....	45
b) Taraflardan yalnız birisi için ticari nitelik arz eden sözleşmeler.....	46
3. Ticari iş ve ticari dava ilişkisi	47
V. Ticari Davada Görev	48
A. Görev Kavramı	48
B. TTK m. 4 ve 5 Bağlamında Görev	50
C. Görevsizlik Kararının Sonuçları	51
D. Asliye Ticaret Mahkemeleri ile Diğer Mahkemeler Arasındaki İlişki.....	54
1. Asliye ticaret mahkemelerinin birbirleri arasındaki ilişki	54
a) Genel olarak.....	54
b) HSK'nın iş dağılımı yetkisinin Anayasa'ya aykırılığına ilişkin değerlendirme	56
c) Mahkemelerin gönderme kararı verme yetkisi ve tarafların itirazı	58
d) Tek hakimli asliye ticaret mahkemesi ile heyet halindeki asliye ticaret mahkemesi arasındaki ilişki	60
2. Asliye ticaret mahkemeleri ile asliye hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki	63
3. Asliye ticaret mahkemeleri ile sulh hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki	65
4. Asliye ticaret mahkemeleri ile özel mahkemeler arasındaki ilişki	65
a) Tüketici mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemeleri arasındaki ilişki	65

b) Deniz ticaretinden ve deniz sigortalarından kaynaklanan davalarda görevli asliye ticaret mahkemeleri arasındaki ilişki	67
c) Fon mahkemeleri ve faaliyet izni kaldırılan bankalara ilişkin hukuk davalarında asliye ticaret mahkemelerinin daireleri arasındaki ilişki	69
d) Finans mahkemeleri ve asliye ticaret mahkemeleri arasındaki ilişki	69
e) Fikri ve sınai haklar hukuk mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemeleri arasındaki ilişki	70
VI. Çekişmesiz Yargı İşlerinde Asliye Ticaret Mahkemelerinin Görevi	71
A. Genel Olarak	71
B. Ticari Nitelikteki Yabancı Hakem Kararlarının Tanıma ve Tenfizinde Görevli Mahkemenin Tespiti Sorunu	72

İKİNCİ BÖLÜM

TİCARİ DAVANIN KAPSAMI

I. Konularına Göre Ticari Davalar	77
A. Türk Ticaret Kanunu'nda Düzenlenen Ticari Davalar	77
1. Genel olarak	77
2. Sigorta hukukuna ilişkin davalar	78
3. Kıymetli evraktan kaynaklanan davalarda görevli mahkeme sorunu.....	81
a) Tüketici senetlerine ilişkin	81
b) Kıymetli evrakın vasfı ve göreve etkisi	83
B. Türk Medeni Kanunu'nda Düzenlenen Ticari Davalar.....	84
C. Türk Borçlar Kanunu'nda Düzenlenen Ticari Davalar	86
1. Malvarlığının veya işletmenin devralınması ile işletmelerin birleşmesi ve şekil değiştirmesinden doğan davalar	86
2. Rekabet yasağından doğan davalar	88
a) Sorunun gelişimi.....	88
b) İş mahkemelerinin görevli olduğunu kabul eden görüş	90
c) Ticaret mahkemelerinin görevli olduğunu kabul eden görüş.....	91
d) Yargıtay'ın yaklaşımı.....	92

e) Değerlendirme	94
3. Yayım sözleşmesinden doğan davalar	100
4. Kredi mektubu ve kredi emrinden doğan davalar	103
5. Komisyon sözleşmesinden doğan davalar	104
6. Ticari temsilciler, ticari vekiller ve diğer tacir yardımcılarına ilişkin hususlardan doğan davalar	106
D. Fikri Mülkiyet Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklardan Doğan Davalar	110
E. Ticarete Özgü Yerlerle İlgili Davalar	112
1. Genel olarak	112
2. Kripto para borsasından kaynaklanan davalarda görevli mahkemenin tespiti	113
3. Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde görevli mahkemenin tespiti	114
a) Öğretinin yaklaşımı	114
b) Yargıtay'ın yaklaşımı	115
c) Değerlendirme	116
E. Bankalara, Diğer Kredi Kuruluşlarına, Finansal Kurumlara ve Ödünç Para Verme İşlerine İlişkin Düzenlemelerden Kaynaklanan Davalar	118
F. Özel Kanun Hükümleri Gereğince Ticaret Mahkemesinde Görülecek Davalar	123
1. Kooperatifler Kanunu'ndan doğan davalar	123
2. İcra ve iflas Kanunu'ndan doğan davalar	124
3. Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'ndan doğan davalar	125
4. Milli tahkimden kaynaklanan davalar	127
5. Milletlerarası Tahkim Kanunu'ndan kaynaklanan davalar	131
6. Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'ndan kaynaklanan davalar	132
7. Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu'ndan kaynaklanan davalar	133
8. Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'dan doğan davalar	133
II. Taraflarına Göre Ticari Davalar	134
A. Genel Olarak	134
B. Gerçek Kişi Tacirler Açısından	136
C. Tüzel Kişi Tacirler Açısından	137
1. Ticaret şirketleri	138

2. Dernekler	138
3. Vakıflar	139
4. Kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümlerine göre yönetilmek veya ticari şekilde işletilmek üzere Devlet, İl Özel İdaresi, Belediye ve Köy ile diğer kamu tüzel kişileri tarafından kurulan kurum ve kuruluşlar	140
III. Karma Sistemin Esas Alındığı Ticari Davalar	141
A. Havaleden Doğan Davalar	141
1. Genel olarak	141
2. Banka havalesinden kaynaklanan davalarda görevli mahkemenin tespiti sorunu	142
B. Saklama (Vedia) sözleşmesinden doğan davalar	147
C. Fikir ve Sanat Eserlerine İlişkin Haklardan Doğan Davalar	148
IV. Ticari Dava Olarak Kabul Edilmenin Sonuçları	150
A. Görevli Mahkeme	150
B. Yargılama Usulü	150
C. Delil	151
D. Dava Şartı Olarak Arabuluculuk	151

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TİCARİ DAVADA ESAS ALINAN MEVCUT KRİTERLERİN ETKİNLİĞİ SORUNU VE DEĞERLENDİRMEMİZ

I. Mutlak-Nispi Ticari Dava Tasnifi ve Değerlendirmemiz	153
A. Genel Olarak Mutlak-Nispi Ticari Dava Tasnifi	153
B. Nispi Ticari Davaya İlişkin Değerlendirme	155
1. Ticari işletmeyle ilgili olma kıstasının isabetliliği ve tacir olma şartı	155
2. Tüzel kişi tacirlere adi iş sahasının tanınmaması sorunu	159
3. Nispi ticari davanın sürdürülebilirliği üzerine	162
4. Kira sözleşmelerinde görevli mahkeme	167
II. Görevsizlik Kararına İlişkin İstatiksel Veriler	172
A. Asliye Ticaret Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri	173
B. Asliye Hukuk Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri	174
C. Sulh Hukuk Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri	175
D. İş Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri	176

E.	Tüketici Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri	177
F.	İcra Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri	178
G.	Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemelerince Verilen Görevsizlik Kararı Verileri.....	179
H.	Asliye Ticaret ve Asliye Hukuk Mahkemeleri Arasındaki İlişkinin Görev İlişkisine Dönüştürülmesine İlişkin İstatiksel Bir Yaklaşım.....	180
İ.	Değerlendirme.....	181
III.	Görev Sorununun AİHS ve Anayasa Bağlamında Makul Sürede Yargılanma Hakkına Etkisi	186
A.	AİHS Bağlamında Makul Sürede Yargılanma Hakkı.....	186
B.	Türk Hukukunda Makul Sürede Yargılanma Hakkı.....	188
C.	Görev Tespitinde Yaşanan Sorunlar ve Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlali	189
1.	Genel olarak	189
2.	Makul sürenin tespiti.....	190
3.	Makul sürede yargılanma hakkı çerçevesinde ticari davalarda görevli mahkemenin tespiti.....	191
IV.	Görevsizlik Kararı İçin Öninceleme Aşamasını Bekleme Sorunu.....	195
V.	Zorunlu Dava Şartı Arabuluculuk Açısından Görevli Mahkeme Tespitinin Önemi	200
SONUÇ.....		205
KAYNAKÇA.....		211

TABLULARIN LİSTESİ

Tablo 1.	Asliye ticaret mahkemelerinin son 7 yıldaki dosya sayısı	164
Tablo 2.	2021 Yılında dava türüne göre asliye ticaret mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	165
Tablo 3.	2021 Yılında dava türüne göre asliye ticaret mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	173
Tablo 4.	2021 yılında dava türüne göre asliye hukuk mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	174
Tablo 5.	2021 Yılında dava türüne göre sulh hukuk mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	175
Tablo 6.	2021 Yılında dava türüne göre iş mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	176
Tablo 7.	2021 Yılında dava türüne göre tüketici mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	177
Tablo 8.	2021 Yılında dava türüne göre icra hukuk mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	178
Tablo 9.	2021 Yılında dava türüne göre fikri ve sınai haklar hukuk mahkemelerinde açılan ve karara bağlanan dava sayısı	179
Tablo 10.	6335 Sayılı kanun değişikliği sonrası 2011-2014 yılları arasında asliye ticaret ve asliye hukuk mahkemeleri arasında verilen görevsizlik kararları istatistikleri	180

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmaların açıklamalarına aşağıda yer verilmiştir.

Kısaltmalar	Açıklamalar
A.Ş.	Anonim Şirket
ABD	Ankara Barosu Dergisi
AHBVÜHFD	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
ATK	Alman Ticaret Kanunu
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AYM	Anayasa Mahkemesi
BAM	Bölge Adliye Mahkemesi
BankK	5411 sayılı Bankacılık Kanunu
BATİDER	Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BDDK	Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu
bkz.	bakınız
C	Cilt
CEPEJ	Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu
DEÜHFD	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dpn.	dipnot numarası
E	Esas Numarası
EBYÜHFD	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
EC	Avrupa Komisyonu
ETK	6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
FSEK	5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
GÜHFD	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

HD	Hukuk Dairesi
HGK	Hukuk Genel Kurulu
HMK	6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HSK	Hakimler ve Savcılar Kurulu
HUMK	1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
ISCID	Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözüm Merkezi
İHM	İstanbul Hukuk Mecmuası
İİK	2004 sayılı İcra İflas Kanunu
İşMK	7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu
K	Karar Numarası
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KHÜHFD	Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
KoopK	1163 sayılı Kooperatifler Kanunu
krş.	karşı
m.	madde
MÖHUK	5718 Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
MTK	4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu
MÜHFHAD	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
RG	Resmî Gazete
S	Sayı
s.	sayfa
SerPK	6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
SMK	6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
SÜHFD	Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
T	Tarih
TAAD	Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBBD	Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TİRK	1447 sayılı Ticari İşletme Rehni Kanunu
TİTRK	6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu

TKHK	6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TMK	4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TRIPS	Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması
TTK	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
UTTDER	Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
WIPO	Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü
Y	Yıl
YİBBGK	Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu

GİRİŞ

Mahkemelerin yargılamaya başlayabilmesinin temel koşulu davada görevli olmalarıdır. Görev kamu düzeninden olup Anayasa'da mahkemelerin görevlerinin ancak kanunla düzenlenebileceği hükme bağlanmıştır. Davanın başlangıcında görevli mahkemenin doğru bir şekilde tespit edilebilmesi, yargılamanın hem usul hem de esas cihetinden sağlıklı bir şekilde işlemesini sağlar.

Ticaret mahkemelerinin görev sahasının tespitindeki temel kıstas ticari davadır. Ticari dava kapsamı üzerinde hem öğretilerde hem de yargı kararlarında uzun zamandır tartışma söz konusu olup mutabakat sağlanamamıştır. Diğer yandan, ticari dava kavramı hukukumuzda sıklıkla ticari iş kavramıyla karıştırılmaktadır. 1956 tarihli mülga 6762 sayılı eTTK ile ticari dava ve ticari iş ayırımına gidilerek mutlak ve nispi ticari dava tasnifi esaslı yeni bir ticari dava sistemi benimsenmiştir. İşbu kanun gerekçesinde de ifade edildiği üzere, ticari dava tasnifinin temelini artık ticari iş değil ticaret mahkemesi hakimlerinin ihtisası oluşturacaktır. Bir başka deyişle, her ticari muamele ticaret mahkemesinin önüne gelmeyecek, sadece çözümü için ticaret mahkemesi hâkiminin ihtisasına ihtiyaç duyan uyuşmazlıklar ticaret mahkemelerince görülecektir. Buna karşın uygulamada her ticari işin ticari davaya sebebiyet verdiği anlayışa nâdirin de olsa rastlanılmaktadır. Her ne kadar her ticari işin ticari davaya vücut vermeyeceği hem yargı kararlarında hem öğretilerde kabul edilse de hâlâ bu anlayış uygulamada kendine yer bulmakta ve mahkemelerin birçok görevsizlik kararı vermesine neden olmaktadır.

Öte yandan, muhtelif birçok hususta hangi uyuşmazlıkların ticari davaya neden olup olmayacağı üzerinde yargı kararlarında ve öğretilerde görüş birliği hâlâ sağlanmış değildir. Hatta bu mezkûr tartışmalar TTK m. 4/1'de hüküm altına alınmış çeşitli mutlak ticari davalarda dahi sürmektedir. Kanun koyucunun mutlak ticari dava olduğu yönünde iradesi olmasına rağmen yine kanun koyucunun sair kanunlara koymuş olduğu hükümlerle veya yargı kararlarının farklı yorumları neticesinde mutlak ticari davadan bahsedebilmek oldukça zorlaşmıştır. Mutlak ticari davaların yanında, nispi ticari dava tespitinde de birçok problem yaşanmaktadır.

Nispi ticari dava tasnifinde subjektif ölçütlerin esas alınması beraberinde birtakım zorlukları getirmektedir. Diğer yandan, 6502 sayılı TKHK'nın yürürlüğe girmesinden sonra tüketici mahkemelerinin görev sahası oldukça genişletilmiş ve deyim yerindeyse torba mahkemeye çevrilmiştir. Tüketici mahkemelerinin görev sahası asliye ticaret mahkemeleri ve diğer hukuk mahkemeleri aleyhine oldukça genişletilmiş ve iki mahkeme arasındaki görev tespiti güç hale gelmiştir. Yine belirtmek gerekir ki, kanun koyucu tarafından TTK m. 4 gerekçesinde fikrî mülkiyet hukukuna ilişkin mevzuattan düzenlenen hususlardan doğan uyuşmazlıkların kanuni mutlak ticari dava olduğu belirtilmiş ve ticaret mahkemelerinin görevli olmadığı ticari davalar ortaya çıkmıştır.

Ticari davanın belirlenmesinde yaşanan bu sıkıntılar, TTK'yla koordine edilmeden hazırlanan sair kanun hükümleri de dikkate alındığında asliye ticaret mahkemelerinin görev sahasının tespitindeki problemler, öğreti tarafından eleştiriye tabi tutulmuştur. Yaşanan bu sorun çalışmamızda da detaylarıyla ele alacağımız üzere istikrarlı bir şekilde Adalet Bakanlığı tarafından her yıl yayınlanan adli istatistiklere yansımış olup asliye ticaret mahkemelerince verilen görevsizlik kararları adil yargılanma hakkı bağlamında kabul edilemez düzeylere erişmiştir. Nitekim, davanın henüz başında görevli mahkemenin yanlış tespit edilmesi halinde, davanın esasına dahi geçilmeden uzun bir süre boyunca mahkemeler arasında dolaşmasına sebep olmakta ve böylelikle hem yargılama gideri açısından hem de yargılamanın makul sürede tamamlanması açısından önemli hak mağduriyetlerinin yaşanmasına yol açmaktadır.

Diğer yandan, her ne kadar davanın başında görevsizlik kararı verilmese dahi yargılamanın her anında mahkeme tarafından resen görevsizlik kararı verilebileceği için istinaf ve temyiz aşamasında olan bir davanın görevsizlik yönünden bozulması da taraflar için birçok probleme sebep olmaktadır. Zira, görevsizlik kararıyla birlikte dosya yeni mahkemeye gidecek ve yargılama süreci uzayacaktır. Tüm bu problemler dikkate alındığında mevcut tatbik edilen mutlak-nispi ticari dava sisteminin istikrarlı olup olmadığı meselesi ortaya çıkmaktadır.

Asliye ticaret mahkemelerinin görev sahasının tespitinde yaşanan sıkıntılar, dava şartı arabuluculuk müessesesini de doğrudan ilgilendirmektedir. Ticari dava sayılmanın önemli sonuçlarından birisi dava konusunun bir miktar paranın ödenmesi ise zorunlu arabuluculuğa tabi olmasıdır. Ticari dava nitelendirilmesindeki problemler, tarafların gereksiz yere ara-

buluculuğa başvurmasına sebep olduğu gibi dava şartı arabuluculuk sürecinin tamamlanmadan dava açmasına da yol açmaktadır. Bu sebeple çalışmamızda dava şartı arabuluculuk müessesesi ile ticari davalarda görev unsuru arasındaki ilişki incelenecek olup uygulamadaki sıkıntıların giderilmesine yönelik çözümler sunulmaya çalışılmıştır.

Ticari davalarda görev sorununun doğrudan etkilediği haklardan birisi ise “makul sürede yargılanma hakkıdır”. Her ne kadar bu hak Anayasa’da lafzen düzenlenmemiş olsa da mahkemelerin yargılamayı en az giderle ve en hızlı şekilde bitirilmesi gerektiği m. 141/4’te düzenlemiştir. Bunun yanında makul sürede yargılanma hakkına, AİHS m. 6/1’de, adil yargılanma hakkının bir cüzü olarak yer verilmiştir. Ticaret mahkemelerinin görev tespitinin hızlı bir şekilde yapılamaması, yargılama sürecini de uzatmaktadır. Adalet Bakanlığı’nın mevcut hukuk politikaları davanın esasına dair süreci hızlandırma çevresinde gelişirken kanımızca usule ilişkin sıkıntıların da üzerinde durulmalıdır. Nitekim, henüz davanın esasına dair mahkeme tarafından hiçbir incelemeye geçmeksizin dosyanın görevsizlik kararı veren mahkemeler ve bölge adliye mahkemesi arasında dolaşması yargılama sürecini uygulamadaki süreler de dikkate alındığında oldukça uzatmaktadır. Kanımızca asliye ticaret mahkemelerinin görev tespitinin süratle belirlenmemesi, AİHS ve Anayasa bağlamında makul sürede yargılanma hakkıyla doğrudan ilişkili olup tetkik edilmeye değer bir meseledir.

Çalışmamızın temelini oluşturan mutlak-nispi ticari dava sisteminin yol açmış olduğu tutarsızlıklar esas alınarak yeni bir ticari dava tasnifi bağlamında ticari davalarda görev meselesi ele alınmaya çalışılmıştır. Bu açıklamalar ışığında mutlak ve nispi ticari dava sistemi terk edilerek konularına ve taraflarına göre ticari dava sistemi benimsenmiş olup üçüncü kategori olarak ise karma sisteme yer verilmiştir.

Görev tespitinde zikretmiş olduğumuz sorunlar neticesinde gereksiz yere masraf yapılmakta ve yargılamanın uzaması söz konusu olmaktadır. Mevcut sıkıntıların giderilmesine katkı olması gayesiyle ticaret mahkemelerinin görev sahasının belirginleştirilmesine yönelik kaleme aldığımız çalışmamız üç bölümden müteşekkildir. Çalışmamızın ilk bölümünde, ticari dava kavramının daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla tarihsel sürece dair bilgiler verilmiş ve uygulamada yaşanan problemlerden dolayı ticari iş ve ticari dava ilişkisi tetkik edilmiştir. Ardından ticari davalarda görev hususu irdelenmiş ve asliye ticaret mahkemesinin görev sahası diğer mahkemelerle mukayese edilerek saptanmaya çalışılmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde ise mutlak ve nispi ticari sınıflandırması terk edilerek, konu ve taraf kıstasları esas alınarak ticari davalar tasnif edilmeye çalışılmıştır. Bu bölümde öğretilerde kabul edilen hangi uyuşmazlıkların ticari davaya vücut verip vermeyeceği, bilhassa öğretilerde ve yargı kararlarında tartışılan meseleler ele alınmış ve ticari davanın kapsamı irdelenmiş ve davalar özelinde öğretilerdeki görüşler ve yargı kararları ışığında asliye ticaret mahkemelerin görevli olup olmadığına yönelik görüşlerimiz sunulmuştur.

Son olarak üçüncü bölümde ise, mevcut ticari dava sisteminin istikrarlı olup olmadığı adli istatistikler üzerinden tetkik edilerek nispi ticari dava anlayışından vazgeçilmesinin zamanı geldi mi sorusuna cevap aranmıştır. Bunun yanında konunun önemine binaen mevcut görevsizlik kararlarının yüksek düzeyde olmasının AİHS ve Anayasa bağlamında makul sürede yargılanma hakkının ihlal edip etmediğine de ayrıca yer verilmiştir. Ayrıca uygulamada görevsizlik kararının ne zaman verilebileceğine ilişkin yargı kararları ve öğretilerdeki görüşler tetkik edilerek yargılama sürecini hızlandıracak mütalaalarda bulunulmuştur. Son olarak dava şartı olan arabuluculuk müessesisiyle görev unsuruna ilişkin uygulamada yaşanan usuli sorunlara yönelik birtakım öneriler ortaya koyulmaya çalışılmıştır.